

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 (ลำปาง-ลำพูน)

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จำนวน 2 คน ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 39 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ได้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการใช้คำถามเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนจำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ 1 เรื่อง การรวมตัวกันเป็นสังคม แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ 2 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ 3 เรื่อง การขัดเกลาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ 4 เรื่อง ลักษณะสังคมไทยและปัญหาสังคมไทย แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถาม

ใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ 5 เรื่อง การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย โดยนำเทคนิคการใช้คำถาม ซึ่งใช้ขั้นตอนการคิดวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ กำหนดปัญหา/คำถาม กำหนดหลักการหรือหลักเกณฑ์ การพิจารณาแยกแยะ สรุป/ตอบ ปัญหา โดยใช้เทคนิคการถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 5W1H What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไหร่) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) โดยสรุป การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับใช้เป็นแผนในการจัดการเรียนรู้ วิชา สังคมศึกษาพื้นฐาน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้

2. ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การรวมตัวกันเป็นสังคม มีคุณภาพมาก โดยเฉพาะด้านการกำหนดสาระสำคัญและด้านกำหนดสาระการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โครงสร้างสังคม มีคุณภาพมาก โดยเฉพาะด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การจัดเขตและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีคุณภาพมาก โดยเฉพาะด้านกำหนดสาระสำคัญ ด้านกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และด้านการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยและปัญหาสังคมไทย มีคุณภาพมาก โดยเฉพาะด้านการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และด้านกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย มีคุณภาพมาก โดยเฉพาะด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และด้านการกำหนดสาระสำคัญ

โดยภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกแผนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา รวมทั้งครอบคลุมสาระด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี พบว่า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การรวมตัวกันเป็นสังคม มีคุณภาพมาก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โครงสร้างสังคม มีคุณภาพมาก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การขัดเกลาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีคุณภาพมาก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทย และปัญหาทางสังคมไทย มีคุณภาพมาก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย มีคุณภาพมาก โดยแต่ละแผนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เนื่องจากผลการประเมินแผนมีคุณภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการสอน ตามหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน มีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิคอยให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมโดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิสนา แฉมณี (2552, หน้า 12 – 13) กล่าวว่า การที่จะสอนให้ได้ผลดีนั้น ผู้เป็นครูมีอาชีพจำเป็นต้องมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน (designing instruction) ที่ดีมีประสิทธิภาพ ความสามารถนี้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพ ในการออกแบบการเรียนการสอนที่ดี ครูจะต้องสามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้โดยสะดวก รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ตรงตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนั้น การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ผู้ศึกษาได้ พัฒนาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งสาระนี้ได้แบ่งเนื้อหาเป็น 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข และ มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมาตรฐานทั้งสองเป็นลักษณะของการกำหนดขอบข่ายการเรียนรู้ที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับศาสตร์ต่างๆ หลายสาขาคือสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540, หน้า 56) ที่กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์กำหนดไว้ในหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ที่เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่บอกให้ทราบว่า กลุ่มประสบการณ์นั้น ต้องการให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ข้อใด ผู้สอนมีหน้าที่ต้องทำอะไร ตรงจุดไหน การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนจะอย่างไร จึงบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาให้สอดคล้อง อีกทั้งใช้เทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ นกนเตร ธรรมบวร (2545, หน้า 69) กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้คำถามเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน เพราะการถามเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2545, หน้า 87 – 88) ที่กล่าวว่าคำถาม (Questioning) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาความคิดใหม่ๆ ให้แก่นักเรียน การถามจะช่วยขยายทักษะการคิดทำความเข้าใจให้กระจ่าง ได้ข้อมูลป้อนกลับทั้งด้านการเรียนการสอน ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์การทบทวน ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็น และทำทลายความสามารถของนักเรียน การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยฝึกทักษะการคิดและช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน ทั้งยังนำมาซึ่งการอภิปราย การถกเถียงที่ผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ และช่วยเสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่นักเรียนอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ มีลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด เลือกรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ตั้งชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เลือกสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จัดทำลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ประเมินผล และผู้ศึกษากำหนดองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ กระบวนการวัดและการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ บันทึกหลังการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ แพรพรรณ สมทรัพย์ (2545, หน้า 5) ที่กล่าวว่า การจัดทำแผนการเรียนรู้ผู้สอนควรมีโอกาสได้ศึกษา หลักสูตร แนวการสอน ศึกษาเอกสาร ตำราอย่างละเอียดทุกแห่งทุกมุมซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ

สภาพจริง สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน สอนได้ตรงตามจุดประสงค์ จัดกิจกรรมได้ตามขั้นตอน ใช้สื่อได้เหมาะสม และมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การรวมตัวกันเป็นสังคม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โครงสร้างสังคม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การขัดเกลาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยและปัญหาทางสังคมไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย มีความเหมาะสม สอดคล้อง ครอบคลุม ชัดเจน มีความสัมพันธ์กันมากในทุกด้าน ซึ่งผลการประเมินแผนมีคุณภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดสาระสำคัญ การกำหนดสาระการเรียนรู้ การกำหนดกระบวนการเรียนรู้ การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ศึกษาได้ศึกษา ทฤษฎี เอกสารและทำตามขั้นตอนคือศึกษาหลักการ วิธีการ และรูปแบบ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเอกสารและงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบการสร้างแล้วสร้างแผนตามกรอบที่กำหนดซึ่งได้แก่ องค์ประกอบของแผนการจัดการ รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อสร้างเสร็จแล้วมีการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญที่ชำนาญด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ขงยูทช ก้นไชยศักดิ์ (2545, หน้า 24) ที่กล่าวว่า ก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการตรวจสอบก่อนว่าแผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีความสอดคล้อง ครอบคลุม ถูกต้องตามหลักวิชาและมีความชัดเจนเพียงใด นอกจากนี้แล้วแผนการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ ฉะนั้นในการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับจุดประสงค์ที่ต้องการทำ ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินองค์ประกอบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวางแผนจนถึงการผลิต

อย่างไรก็ตาม แผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ซึ่งจัดสร้างตามขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ตามหลักทฤษฎีนั้นจัดเป็นแผนการสอนที่สามารถใช้เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนได้ ดังจะเห็นได้จาก

กระบวนการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้ คือกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ มีความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออก กระตุ้นให้ค้นพบความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ ส่งเสริมให้นำความรู้ไปใช้ใน ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์จากการเรียนกับชีวิตจริง ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่อที่หลากหลาย จัดการเรียนรู้ให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับคนอื่นและสามารถพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนโดยใช้คำถามของครูผู้สอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และสามารถนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อตนเองและส่วนรวมทั้งระดับครอบครัวชุมชนสังคมประเทศชาติและโลกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้าง ควรสร้างอย่างมีระบบ และศึกษาให้ละเอียด และเข้าใจก่อนนำไปใช้
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาเรื่องเทคนิคการตั้งคำถามและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและฝึกการตั้งคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้
3. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการใช้คำถาม นอกจากจะตรวจสอบโดยผู้ประเมินแล้ว ควรมีการทดลองสอนจริงกับผู้เรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรมเทคนิคการใช้คำถามไปทดลองใช้กับการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
2. ควรนำกิจกรรมเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ไปทดลองใช้กับช่วงชั้นอื่น ๆ และส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และสามารถนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
3. ควรพัฒนาเทคนิคใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดด้านอื่นและบูรณาการเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วย